

Top 10: onze belangrijkste speerpunten

Tijd voor herstel

Nieuw Sociaal Contract wil een overheid die het publiek belang dient, haar taken goed uitvoert en leert van fouten. Die eerlijk is over dilemma's en mensen meeneemt bij afwegingen. Die eerlijk toegeeft dat niet alles overal kan of tegelijk kan.

In ons programma willen we letterlijk een Nieuw Sociaal Contract tussen overheid en burger. Ons programma is ambitieus maar biedt andere en echte oplossingen, met goed bestuur en bestaanszekerheid als prioriteiten.

Met onze agenda en met 44 enthousiaste en deskundige kandidaten staan wij klaar om, met jouw steun en stem, onze plannen in Den Haag vorm te geven.

1. Goed bestuur

De overheid is de afgelopen jaren op een groot aantal dossiers tekortgeschoten tegenover de burgers van Nederland. Denk aan het toeslagenschandaal, de gaswinning in Groningen en het negeren van de regio's.

Een grondige renovatie is noodzakelijk: de overheid moet betere besluiten nemen, betere wetten maken, meer oog hebben voor de uitvoering en voor de gevolgen, en zorgen voor betere publieke dienstverlening. De menselijke maat en gezond verstand moeten terug in alle lagen van het bestuur.

We geven de Tweede Kamer meer mogelijkheden om de regering te controleren en herstellen de rechtsstaat. We zetten een grondwettelijk hof op, dat de nieuwe wetten toetst aan de burgerrechten in de grondwet en daarmee burgers beschermt. We voeren wettelijke integriteitsregels voor politici in, zoals een draaideurverbod, een afkoelperiode en een wettelijk lobbyregister. We voeren betere wettelijke bescherming voor klokkenluiders in, maken de rijksinspecties onafhankelijker en geven hen meer armslag. Zo wordt er eerder ingegrepen bij schandalen en misstanden.

We dragen actief bij aan een politieke cultuur waarin inhoud, transparantie en een respectvolle omgang met elkaar centraal staan. Elke brief met een rechtsgevolg bevat contactgegevens van een ambtenaar.

2. Bestaanszekerheid

De overheid heeft de grondwettelijke opdracht aan bestaanszekerheid te werken. Maar steeds meer mensen komen niet rond en leven in grote onzekerheid. Steeds meer mensen kunnen hun rekeningen niet meer betalen of komen nauwelijks rond. Deze onzekerheid ondermijnt het vertrouwen in de toekomst.

We maken de eerste levensbehoeften zoals voedsel, energie, wonen en zorg betaalbaar en bereikbaar. Dat betekent dat we snel meer betaalbare huur- en

koopwoningen bouwen door als overheid de regie te nemen en bouwprocedures te versnellen. We **verlagen de belasting** op energie voor gewoon huishoudelijk gebruik. We hervormen het stelsel van belastingen en toeslagen zodat (meer) werken meer besteedbaar inkomen oplevert. Een **vast arbeidscontract** met goede sociale verzekeringen wordt weer de norm. En we repareren onrechtvaardigheden in de sociale zekerheid voor tienduizenden mensen die onder het bestaansminimum zitten door ingewikkelde regels.

3. Aanpak van de wooncrisis

Het enorme tekort aan betaalbare woningen dwingt mensen om belangrijke keuzes in hun leven uit te stellen: samenwonen, kinderen krijgen of verhuizen voor een nieuwe baan. We moeten zo snel mogelijk veel betaalbare en geschikte woningen bouwen om het aanbod te vergroten. Dat vraagt **meer landelijke regie**. Wij willen het gemakkelijker maken om in steden en dorpen (ook aan de rand) woningen bij te bouwen. We maken concrete afspraken met woningcorporaties over de bouw van **350.000 extra huurwoningen** en geven ontwikkelaars de ruimte om (betaalbare) koopwoningen te bouwen. We sturen aan op kortere bouwprocedures, bieden ruimte aan nieuwe en flexibele woonvormen en zorgen voor voldoende bouwlocaties. We leggen huurverhogingen aan banden.

4. Een houdbare migratie

De bevolking groeit door aanhoudende migratie nu te snel: vorig jaar met meer dan 220.000 mensen (inclusief de vluchtelingen uit Oekraïne). Elk jaar een stad als Eindhoven erbij bouwen, dat kan ons land niet aan. Wij willen het (netto) aantal immigranten beperken tot **50.000 per jaar** door een selectief en streng migratiebeleid te voeren.

We **beperken de arbeidsmigratie** door belastingvoordelen van arbeidsmigranten te beperken. We pakken malafide uitzendbureauconstructies aan en zetten een rem op groeisectoren waar bijna alleen arbeidsmigranten werken, zoals distributiecentra.

We **beperken studiemigratie** door Nederlands weer de standaardtaal aan universiteiten te maken, te beginnen bij bachelor-studies. Uitzonderingen voor internationale (master)opleidingen blijven mogelijk.

We **beperken asielmigratie**. We voeren een nieuw vergunningstelsel in, waarbij mensen die tijdelijk bescherming nodig hebben minder rechten krijgen en hier korter mogen verblijven. Ook zetten we in op bilaterale of Europese migratieakkoorden en een beter terugkeerbeleid voor afgewezen asielzoekers. We blijven een solidaire bijdrage leveren aan asielopvang, maar met oog voor de draagkracht van de Nederlandse samenleving.

5. Een goed pensioen

Een goed pensioen is essentieel. Mensen die jarenlang hebben gewerkt en gespaard moeten voldoende pensioen krijgen om rond te komen en mee te doen met de samenleving. We zijn **niet tevreden over de nieuwe pensioenwet** die onlangs is aangenomen. In het nieuwe stelsel kunnen pensioenen zonder instemming van mensen zelf worden omgezet naar een nieuw contract, dat minder zekerheid biedt. Dat geldt zelfs voor mensen die nu al met pensioen zijn. Wij willen dat pensioenaanspraken alleen kunnen worden gewijzigd na **instemming** van de

deelnemers. We maximaliseren de kosten die pensioenfondsen mogen maken. Wij willen dat het pensioenstelsel **zekerheid biedt** en meer gericht is op behoud van **koopkracht**. We stoppen met het plan om een deel van je pensioen ineens uit te keren omdat sommige mensen maar 20% van het bedrag netto overhouden omdat toeslagen teruggevorderd zullen worden.

6. Stabiliteit in Europa en de wereld

De wereld verandert, de machtsbalans verschuift. We moeten in Europees verband **samenwerken** om onze democratische kernwaarden en onze belangen te beschermen en te verdedigen. We committeren ons aan de NAVO-norm om minimaal 2 procent van het bbp te besteden aan Defensie.

De Europese Unie moet zich richten op die zaken die we alleen samen kunnen oplossen, zoals **migratie, klimaat en de hulp aan Oekraïne**. We spannen ons in om de Unie transparanter te maken en komen op voor het Nederlands belang op het Europese toneel. In het uiterste geval kiezen we voor een 'opt-out': dan doen we niet mee met een Europese afspraak.

Wij zijn tegen nieuwe gezamenlijke schulden of het opzetten van nieuwe permanente fondsen. Europa moet geen transferunie worden, waarbij lidstaten hun problemen op de EU afwentelen. Nederland moet pal staan voor **een solide euro** en een lage inflatie. Belastingheffing blijft een nationale taak.

7. Een gezonde leefomgeving

Om de opwarming van de aarde te beperken, moeten onze economie en energievoorziening snel minder afhankelijk worden van fossiele brandstoffen. We ondersteunen huishoudens bij het omschakelen naar **duurzame energie** en zorgen ervoor dat het uitvoerbaar en betaalbaar blijft. Energie is immers een eerste levensbehoefte. We willen onze industrie **vergroenen maar niet verjagen**. Dat vraagt om goede samenwerking met de rest van Europa en het bieden van zekerheid voor de lange termijn aan bedrijven. We bouwen nieuwe windparken op zee, leggen zonnepanelen op daken en niet op vruchtbare landbouwgrond, isoleren oude woningen, versterken het energienetwerk en bouwen ten minste **twee nieuwe kerncentrales**.

Wij vinden een schone leefomgeving erg belangrijk en treden strenger op tegen uitstoot van schadelijke stoffen door bedrijven die de volksgezondheid schaden. Wij **verminderen de stikstofuitstoot** om de natuur te herstellen, maar met oog voor een toekomstbestendige landbouw en de leefbaarheid van het platteland. De huidige stikstofwet gaat van tafel en wordt vervangen door een realistisch alternatief gebaseerd op vermindering van de daadwerkelijke uitstoot.

8. Digitale leefomgeving

Digitalisering en data spelen een belangrijke rol in ons dagelijks leven. We **versterken** de digitale vaardigheden van burgers en bedrijven om de kansen van digitalisering te verzilveren en bedreigingen het hoofd te bieden. Nieuwe technologieën zoals kunstmatige intelligentie bieden kansen voor betere dienstverlening en efficiënter werken. Maar technologie moet **dienstbaar blijven** aan de mens en aan de brede welvaart.

Het toeslagenschandaal liet zien dat de overheid niet altijd zorgvuldig omgaat met gevoelige gegevens. Daarom voeren we **strengere regels** in voor data bij de overheid. En er komen straffen voor de overheid bij het overtreden van de archiefwet.

Nederland mag geen surveillancestaat worden, waarin alle uitingen en handelingen van burgers permanent worden gevolgd. We **beschermen burgers** daarom beter tegen inbreuken op hun persoonlijke levenssfeer en begrenzen het gebruik van algoritmes bij overheidsbesluiten. We werken aan een **fundamentele herziening** van het digitale informatiestelsel, waarbij burgers zeggenschap krijgen over het gebruik van hun eigen persoonsgegevens. Van de afhankelijkheid van buitenlandse big tech-monopolies willen we af. En we beschermen overheidssystemen en vitale sectoren tegen hacken en spionage.

9. Toegankelijke gezondheidszorg

Goede, betaalbare en toegankelijke zorg is essentieel. Maar de druk op de jeugdzorg, de ouderenzorg, GGZ en andere vormen van zorg is enorm. Er is te weinig personeel, te veel bureaucratie en te weinig regionale samenwerking. We willen de **menselijke maat terugbrengen** in de zorg door de administratieve lasten rigoureuus terug te dringen en door meer te **vertrouwen op de artsen en verpleegkundigen**. Zij moeten naar eigen inzicht kunnen werken, meer tijd met de patiënt kunnen doorbrengen en kunnen samenwerken over de domeinen heen. Verpleeghuizen moeten **meer bedden** kunnen aanbieden om de groeiende wachtlijsten het hoofd te bieden. We beperken de invloed van durfkapitaal op essentiële diensten in de zorg zoals huisartsenposten en kinderopvangplekken. **Kraamzorg wordt gratis** en de jaarlijkse controle door de tandarts komt weer in het basispakket. Ook zetten wij zeer stevig in op preventie, gezond leven en sport.

10. De kracht van de regio

Grote delen van Nederland buiten de Randstad zijn de afgelopen jaren verwaarloosd. Dat moet veranderen. We zorgen met **een ander kiesstelsel** voor een betere vertegenwoordiging van de regio's in de Tweede Kamer. Dit zal bijdragen aan het behoud van goede publieke voorzieningen in alle delen van het land, zoals beroepsonderwijs, streekziekenhuizen en politie. We **investeren** in goed en snel openbaar vervoer en voeren geen kilometerheffing in. We maken bindende afspraken met provincies over investeringen in de regionale economie, infrastructuur (wegen, spoor, vaarwegen) en het cultuuraanbod. Zo werken we aan brede welvaart in alle regio's. We **versterken de regionale samenwerking** tussen onderwijs, bedrijfsleven en overheden, met bijzondere aandacht voor het MKB.